

ПОСТАНОВА

Верховної Ради України

Про деякі питання здійснення парламентського контролю з питань отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану

У зв'язку з триваючою збройною агресією російської федерації проти України, необхідністю здійснення парламентського контролю за отриманням та використанням міжнародної матеріально-технічної допомоги у період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102–ІХ, Верховна Рада України постановляє:

1. Звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану (далі – Тимчасова спеціальна комісія) про виконану роботу взяти до відома (додається).
2. Опублікувати звіт Тимчасової спеціальної комісії у газеті "Голос України", а також оприлюднити на офіційному веб-сайті Верховної Ради України.
3. Завершити роботу Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України.
4. Для забезпечення здійснення парламентського контролю з питань отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102–ІХ:

1) утворити Тимчасову спеціальну комісію з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги (далі – Тимчасова спеціальна комісія з питань моніторингу) та визначити її основними завданнями:

підготовку та подання на розгляд до Верховної Ради України, в установленому порядку, законодавчих ініціатив щодо створення моделі парламентського контролю над використанням міжнародної матеріально-технічної допомоги, зокрема, озброєння, наданого міжнародними партнерами (союзниками) Україні для боротьби проти російської воєнної агресії, з метою забезпечення прозорості та законності процесу використання наданої міжнародної матеріально-технічної допомоги під час війни;

здійснення збору та аналізу, в межах повноважень, інформації для проведення парламентських слухань щодо випадків неналежного чи нецільового транспортування, розподілення чи використання міжнародної матеріально-технічної допомоги (зокрема, озброєння, наданого міжнародними партнерами (союзниками) України під час дії воєнного стану);

2) визначити кількісний склад Тимчасової спеціальної комісії з питань моніторингу – 16 народних депутатів України, у складі, передбаченому пунктами 4 і 5 Постанови Верховної Ради України від 19 липня 2022 року № 2424–ІХ "Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану" та пунктом 1 Постанови Верховної Ради України від 6 жовтня 2022 року № 2638–ІХ "Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України "Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану":

голова Тимчасової спеціальної комісії з питань моніторингу – народний депутат України Устінова Олександра Юріївна (депутатська фракція Політичної Партії "ГОЛОС");

заступник голови Тимчасової спеціальної комісії з питань моніторингу – народний депутат України Завітневич Олександр Михайлович (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ");

члени Тимчасової спеціальної комісії з питань моніторингу:

Бакунець
Павло Андрійович – депутатська група "ДОВІРА";

Батенко
Тарас Іванович – депутатська група "Партія "За майбутнє";

Власенко Сергій Володимирович	– депутатська фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина";
Галайчук Вадим Сергійович	– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ";
Єфімов Максим Вікторович	– депутатська група "Відновлення України";
Забуранна Леся Валентинівна	– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ";
Мережко Олександр Олександрович	– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ";
Мисягін Юрій Михайлович	– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ";
Михайлюк Галина Олегівна	– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ";
Папієв Михайло Миколайович	– депутатська група "Платформа за життя та мир";
Радіна Анастасія Олегівна	– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ";
Чернев Єгор Володимирович	– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ";
Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич	– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ";
Шуляк Олена Олексіївна	– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ";

3) визначити строк діяльності Тимчасової спеціальної комісії з питань моніторингу – один рік з дня її утворення;

4) звіт Тимчасової спеціальної комісії з питань моніторингу про виконану роботу заслухати на пленарному засіданні Верховної Ради України не пізніше шестимісячного строку з дня її утворення, з попереднім визначенням на триваючому пленарному засіданні Верховної Ради України режиму розгляду відповідного питання.

5. Матеріально-технічне, кадрове, інформаційне та організаційне забезпечення діяльності Тимчасової спеціальної комісії з питань моніторингу покласти на Апарат Верховної Ради України.

6. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради
України

м. Київ

13 липня 2023 року

№ 3242-IX

Р. СТЕФАНЧУК

Додаток
до Постанови Верховної Ради України
від 13 липня 2023 року
№ 3242–ІХ

З В І Т

про виконану роботу Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану

Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 19 липня 2022 року № 2424–ІХ було утворено Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану (далі – Комісія).

Головою Комісії обрано народного депутата України Умерова Рустема Енверовича (депутатська фракція Політичної Партії "ГОЛОС"), заступником голови Комісії – народного депутата України Завітневича Олександра Михайловича (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ"). Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 6 жовтня 2022 року № 2638–ІХ головою Комісії було обрано народного депутата України Устінову Олександрю Юріївну (депутатська фракція Політичної Партії "ГОЛОС").

До складу Комісії обрано таких народних депутатів України: Бакунця Павла Андрійовича (депутатська група "ДОВІРА"), Батенка Тараса Івановича (депутатська група "Партія "За майбутнє"), Власенка Сергія Володимировича (депутатська фракція політичної партії Всеукраїнського об'єднання "Батьківщина"), Галайчука Вадима Сергійовича (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ"), Єфімова Максима Вікторовича (депутатська група "Відновлення України"), Забуранну Лесю Валентинівну (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ"), Мережка Олександра Олександровича (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ"), Мисягіна Юрія Михайловича (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ"), Михайлюк Галину Олегівну (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ"), Папієва Михайла Миколайовича (депутатська група "Платформа за життя та мир"), Радіну Анастасію Олегівну (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ"), Чернева Єгора Володимировича (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ"), Чийгоза Ахтема Зейтуллаєвича (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ"), Шуляк Олену Олексіївну (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ").

Звіт про роботу Комісії підготовлений з урахуванням особливостей її діяльності, враховуючи, що питання, які належать до предмета відання Комісії, у тому числі, включають документи, що містять службову інформацію та інформацію, що може бути віднесена до державної таємниці відповідно до Закону України "Про державну таємницю".

Щодо діяльності Комісії

24 лютого 2022 року розпочалася повномасштабна агресія російської федерації проти України, яка триває і до цього часу. За цей час в Україну для Збройних Сил України надходила міжнародна матеріально-технічна допомога (далі – ММТД), у тому числі зброя, обладнання, транспортні засоби, спорядження тощо. Саме підтримка країн-партнерів та міжнародних організацій є одним з основних чинників у протидії збройній агресії з боку російської федерації.

У зв'язку з цим необхідно створити механізм парламентського контролю, який дасть можливість міжнародним партнерам упевнитися в тому, що вся матеріально-технічна допомога (зокрема озброєння та військова техніка), яку вони надають Україні, використовується за призначенням.

Упродовж строку діяльності Комісія провела 10 засідань, у тому числі три виїзні, а також здійснила поїздки за кордон для відстеження ланцюга постачання ММТД в Україну.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 19 липня 2022 року № 2424–ІХ серед основних завдань Комісії визначено підготовку та надання на розгляд Верховної Ради України законодавчих ініціатив щодо створення моделі парламентського контролю за отриманням і використанням ММТД (зокрема озброєння).

Метою діяльності Комісії як органу парламентського нагляду є здійснення контролю та перевірки обліку і використання ММТД. Крім того, з метою протидії російській пропаганді та дезінформації, що набули неабияких масштабів, особливо під час повномасштабного вторгнення, Комісія впродовж строку своєї діяльності здійснювала перевірку інформації, оприлюдненої у засобах масової інформації, щодо можливих порушень з боку України у сфері ММТД.

Діяльність Комісії включала співпрацю з представниками державних органів, які безпосередньо займаються питаннями логістики, розподілу, обліку, моніторингу та використання озброєння і військової техніки у рамках міжнародної матеріально-технічної допомоги, зокрема Міністерства оборони України, Головного управління розвідки Міністерства оборони України, Збройних Сил України та Генерального штабу Збройних Сил України, Командування Сил спеціальних операцій Збройних Сил України, Командування Сил логістики Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства інфраструктури України та інших центральних

органів виконавчої влади. За період своєї роботи члени Комісії з метою перевірки використання ММТД у межах своїх повноважень надсилали звернення до зазначених органів, проводили зустрічі з їх представниками, ознайомлювалися з документами, відвідували логістичні склади, фронтові та прифронтові позиції.

Окрема увага під час роботи Комісії приділялася взаємодії з представниками міжнародних партнерів, зокрема послами, аташе з питань оборони та політичними радниками країн-партнерів, представниками міжнародних організацій, які надають Україні ММТД та іншу допомогу.

Затверджені план та порядок роботи Комісії включали у себе міжнародні та регіональні відрядження з метою відстеження повного ланцюга надходження ММТД від країн-партнерів, зокрема її отримання, доставку, облік, розподіл та обслуговування.

Комісія за час своєї роботи одержала великий обсяг інформації щодо порядку визначення потреб в озброєнні та військовій техніці, обліку ММТД та окремих аспектів її отримання.

Члени Комісії провели зустрічі з органами державної влади України та відповідальними за розподіл допомоги у військових частинах.

Комісія проаналізувала значення Міністерства інфраструктури України та Міністерства внутрішніх справ України у забезпеченні надходження ММТД до місця призначення, її облік іншими центральними органами виконавчої влади, оскільки ці процеси повинні підлягати своєчасному контролю та звітуванню.

Щодо проведення зустрічей з представниками міжнародних партнерів

Метою проведення зустрічей з представниками іноземних країн та міжнародних організацій, які надають Україні ММТД, є демонстрація відкритості та незалежності Комісії під час здійснення своїх повноважень, а також заслуховування їхніх потенційних застережень.

Слід зазначити, що представники міжнародних партнерів не виявили порушень щодо використання наданої ММТД. Крім того, вони високо оцінили рівень організації заходів щодо контролю надходження, обліку та використання ММТД. Це підтверджує і Генеральний інспектор Міністерства оборони Сполучених Штатів Америки Роберт Сторч, який заявив, що його відомство не виявило випадків нецільового використання допомоги, наданої Сполученими Штатами Америки.

Члени Комісії неодноразово проводили зустрічі з аташе з питань оборони європейських країн-партнерів, під час розмов з якими обговорювали потреби України та шляхи отримання ММТД. Так, були проведені зустрічі з аташе з питань оборони посольств Королівства Нідерландів, Федеративної Республіки Німеччини, Королівства Данії, Об'єднаного Королівства

Великобританії та Північної Ірландії, Сполучених Штатів Америки, а також з Відділом оборонного співробітництва (ODC) Європейського командування Збройних Сил Сполучених Штатів Америки (EUCOM).

Показовою є зустріч членів Комісії з делегацією Європейської служби зовнішньої дії (ЄСЗД) у рамках Діалогу Україна-ЄС щодо моніторингу військової техніки, яка постачається в Україну в межах Європейського фонду миру (EPF), під час якої делегація висловила Комісії свою підтримку та запевнення у подальшій співпраці.

Щодо діяльності Комісії в рамках міжнародних візитів

З метою взаємодії з міжнародними партнерами члени Комісії відвідали Республіку Польща, де були проведені зустрічі з директором Департаменту військових закордонних справ Міністерства національної оборони Республіки Польща, бригадним генералом Богданом Піданті та Міністром – членом Ради міністрів, керівником Канцелярії Прем'єр-міністра Республіки Польща Міхалом Дворчком. Також члени Комісії скористалися можливістю відвідати логістичний хаб у місті Ряшеві (Rzeszow), який успішно функціонує на території Республіки Польща.

Другим був візит членів Комісії до Федеративної Республіки Німеччина, де були проведені зустрічі з Керівником спеціального штабу "Україна" Федерального Міністерства оборони Німеччини, генералом Крістіаном Фройдінгом, депутатами Бундестагу та Державним міністром Міністерства закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина Тобіасом Лінднером.

Під час візиту до координаційного центру у місті Вісбадені представники делегації ознайомилися з тим, як опрацьовуються потреби для української сторони, як приймаються рішення і яким чином відбувається передача відповідної допомоги в Україну.

Члени Комісії також здійснили поїздку до Сполучених Штатів Америки, у місто Вашингтон, де представили звіт за шість місяців про діяльність Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану.

Були проведені зустрічі з членами Конгресу Сполучених Штатів Америки від Республіканської та Демократичної партій, що свідчить про непохитну підтримку України у боротьбі проти агресора. Так, члени Комісії провели зустріч з членами Палати представників Ненсі Мейс, Джейсоном Кроу, Еллісою Слоткін, Джеррі Конноллі, Корі Міллзом, Браяном Маст, Джимом Костою, співголовою групи підтримки України в Конгресі Марсі Каптур, ветеранським об'єднанням у Конгресі "For Country" за участю Тоні Гонсалеса, Мікі Шерілл, Маріанетт Міллер-Мікс, Салуда Карбахара, Дона Девіса, Кріса Делуціо, Джарета Голдена, Джеффа Джексона, Дона Бейкона, Джима Бейрда, Джейка Еллі та сенатором Тімом Кейном.

Також були проведені важливі зустрічі з Головою Комітету Палати представників Сполучених Штатів Америки у справах Збройних Сил Майком Роджерсом, Головою постійного спеціального Комітету Палати представників з питань розвідки Майком Тернером, представниками Державного департаменту Сполучених Штатів Америки та заступником помічника Міністра оборони Сполучених Штатів Америки з питань України, Росії та Євразії Лорою Купер.

Члени Комісії обговорили важливість підтримки України та наступні етапи співпраці, а також отримали запевнення в тому, що в майбутньому поставки зброї будуть прискорені та збільшені.

Члени Комісії також мали нагоду зустрітися з представниками громадських організацій (Національного демократичного інституту, Німецького фонду Маршала) та експертами з питань безпеки. На цих зустрічах обговорювалися питання щодо надання зброї, проведення навчань військовослужбовців та міжнародної підтримки України.

Крім того, проведено круглий стіл у Німецькому фонді Маршала за участю американських та міжнародних медіа та предметна дискусія з Atlantic Council's Eurasia Center та National Democratic Institute щодо діяльності Комісії.

Щодо деяких аспектів отримання озброєння та військової техніки у рамках ММТД

Комісія проаналізувала нормативно-правову базу, яка стосується питань залучення, обліку та використання ММТД, зокрема:

– Постанову Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2022 року № 153 "Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги" (із змінами);

– Наказ Міністерства оборони України від 1 лютого 2018 року № 37 "Про затвердження Інструкції про організацію залучення, використання, обліку та моніторингу міжнародної технічної допомоги в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України" (із змінами).

З метою покриття потреб, визначених Головнокомандувачем Збройних Сил України, функціонує мережа міжнародної взаємодії, яка координується в рамках міжнародних конференцій.

Уся інформація щодо потреб Міністерства оборони України та Збройних Сил України надходить до координаційного центру, де приймаються логістичні рішення щодо поставки ММТД в Україну різними шляхами і здійснюється контроль постачання. Саме в рамках цієї системи відбувається співробітництво між країнами-партнерами.

Визначено основні джерела забезпечення потреб:

- міжнародна матеріально-технічна допомога (фінанси, озброєння та військова техніка, послуги, підготовка);
- закупівлі (Державне підприємство Міністерства оборони України "Агенція оборонних закупівель", прями контракти);
- благодійність (волонтери, краудфандинг, меценати, благодійні фонди).

Комісія дослідила порядок взаємодії центральних органів виконавчої влади та урядів країн-партнерів з питань отримання озброєння та військової техніки від країн-партнерів.

У свою чергу органом нагляду за використанням озброєння та військової техніки є Тимчасова спеціальна комісія Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану (як орган парламентського контролю), Офіс Президента України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України.

Важливе значення у процесі моніторингу отримання і використання ММТД відіграє програмне забезпечення, яке дає змогу відслідковувати в онлайн-режимі всі запити Міністерства оборони України та Збройних Сил України. Також програмне забезпечення дає змогу побачити всіх членів-донорів, які беруть участь у наданні ММТД і надають пропозиції щодо забезпечення потреб Збройних Сил України.

До програмних засобів забезпечення цих процесів належать:

1) інформаційно-аналітична система "СОТА" – система, що запроваджена і працює в Апараті Ради національної безпеки і оборони України, куди Міністерство оборони України щоденно передає інформацію щодо того, які озброєння та військову техніку отримано, які плани щодо подальшого отримання;

2) "LOGFAS" (Logistic Functional Area Services) – інтегрований набір програмних систем, розроблений для підтримки логістичного забезпечення НАТО, що використовується для координації логістики між країнами – членами НАТО та офіційно запроваджений для використання Збройними Силами України 15 жовтня 2022 року;

3) "КОРОВАЙ" – спеціальний софт, розроблений у співпраці із Сполученими Штатами Америки, Великою Британією та Україною, станом на 1 вересня 2022 повністю готовий до роботи та активно використовується Збройними Силами України. Моніторинг цієї системи здійснює Міністерство цифрової трансформації України, наповнення – Міністерство оборони України. З боку міжнародних партнерів відповідальним є Міжнародний координаційний центр донорів (IDCC). Ця програма передбачає, що країна-відправник буде зазначати кількість та форму пакування ММТД, її рух відобразатиметься у цій програмі до моменту доставки допомоги до

Командування Сил логістики Збройних Сил України. Також софт дає можливість підключати всіх користувачів, які братимуть участь у плануванні потреби і відстежуванні руху цих матеріальних засобів до об'єднаного центру Збройних Сил України;

4) "SAP" – система, призначена для автоматизації процесів планування логістики. Наразі вона використовується для обліку запасних частин, планування ремонту технічного обслуговування військової техніки та автоматизації речового забезпечення.

Для зброї, яка надходить із Сполучених Штатів Америки, також застосовується система штрих-кодів. Ця технологія була запроваджена у грудні 2022 року і передбачає, що кожна одиниця зброї, що надходить із Сполучених Штатів Америки, тепер має штрих-код, який сканують українські військові, щоб миттєво передавати інформацію про серійні номери зброї до бази даних Сполучених Штатів Америки.

Щодо порядку визначення потреб в озброєнні та військовій техніці і матеріально-технічному забезпеченні (далі – МТЗ), що надаються як ММТД країнами-партнерами в умовах воєнного стану

Формування (визначення) потреб – основна функція J4 Генерального штабу Збройних Сил України.

Комісією проаналізовано структуру потреб в озброєнні та військовій техніці і МТЗ, яка складається з потреб на стратегічне розгортання та застосування (ведення операцій, бойових, спеціальних дій).

Складові показники загальної потреби – це штатно табельна потреба від наявності військових частин, тобто Збройних Сил України. Ця потреба формується за класами постачання і акумулюється саме в J4 – головному управлінні логістики.

Прийняття рішень щодо забезпечення цієї потреби може здійснюватися шляхом:

- надходження техніки з державних підприємств національної економіки;
- надходження мобілізаційних завдань від оборонно-промислового комплексу;
- закупівлі за кошти, які передбачені бюджетом;
- отримання матеріально-технічної допомоги.

При прийнятті рішення про задоволення потреб шляхом отримання матеріально-технічної допомоги формується потреба в матеріально-технічному забезпеченні. Наразі цей документ погоджується з начальником Генерального штабу Збройних Сил України і затверджується Головнокомандувачем Збройних Сил України. Після того, як такий документ

сформовано, він надсилається через відповідні органи, структурні підрозділи Міністерства оборони України до аташе з питань оборони при посольствах іноземних держав, до Європейського командування (EUCOM), Міжнародного координаційного центру донорської допомоги та інших підрозділів, які опікуються забезпеченням матеріально-технічної допомоги. Від цих структурних підрозділів та організацій інформація передається до країн-партнерів, які приймають рішення щодо забезпечення.

Для формування потреб використовується "КОРОВАЙ". Так, Генеральний Штаб Збройних Сил України формує запит України на необхідне озброєння, техніку, боєприпаси, пальне та медичне забезпечення, розподіляє ці запити за відповідними категоріями для зручності пошуку та зазначає пріоритет запиту, на яку країна-донор робить власну пропозицію. У разі прийняття такої пропозиції країна-донор створює "квиток на відправлення" у "КОРОВАЙ", де зазначає ідентифікатор транспортного засобу, пункт призначення та очікувану дату доставки. У країні-донора також є можливість здійснювати моніторинг доставки та отримання допомоги. Коли вантаж доставляється в логістичний центр в Україні, він розпаковується, перевіряється кількість і стан вантажу. Україна після прибуття ММТД, використовуючи "КОРОВАЙ", забезпечує зворотний зв'язок із країною-донором та здійснює доставку наданої допомоги до військових частин, а також реєструє дані у системі "LOGFAS".

Повний цикл проходження ММТД зазначено на рис. 1.

Ланцюг постачання ММТД від міжнародних партнерів

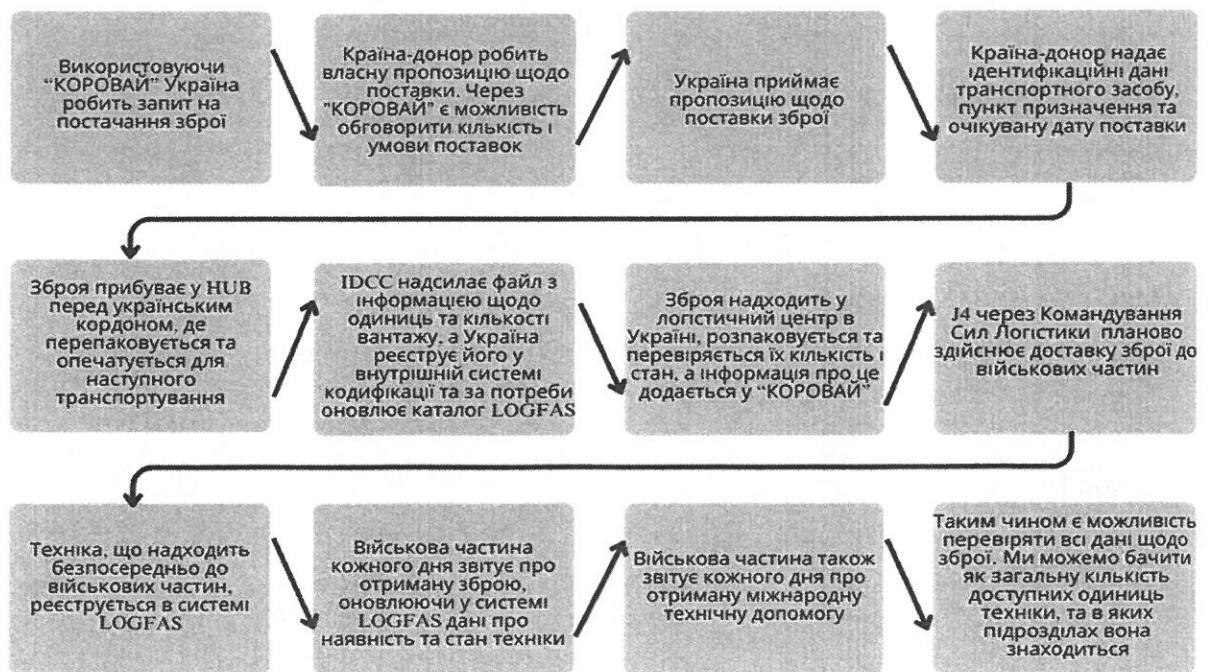

Рис. 1.

Щодо обліку ММТД, яка надходить від країн-партнерів

Комісією проаналізовано керівні документи щодо ведення обліку військового майна, зокрема:

1) Наказ Міністерства оборони України від 17 серпня 2017 року № 440 "Про затвердження Інструкції з обліку військового майна у Збройних Силах України" (із змінами), в якому зазначено, що:

– обліку підлягає все військове майно незалежно від його призначення та джерел надходження;

– облік військового майна ведеться у кількісних, якісних, обліково-номерних та вартісних показниках за відповідною (визначеною) номенклатурою;

– облік військового майна поділяється на оперативний облік та облік за первинними документами;

2) Наказ Міністерства оборони України від 1 лютого 2018 року № 37 "Про затвердження Інструкції про організацію залучення, використання, обліку та моніторингу міжнародної технічної допомоги в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України" (із змінами).

Відповідальним з питань залучення Міністерством оборони України та Збройними Силами України ММТД, узагальнення, підготовки до державної реєстрації проектів (програм) ММТД, їх обліку, підписання контрактів, укладених на виконання проектів (програм), ведення їх обліку, контролю за використанням ММТД та здійснення поточного та/або заключного моніторингу ММТД визначено орган військового управління – Головне управління військового співробітництва Збройних Сил України.

Комісія проаналізувала, що у перші тижні опору повномасштабній збройній агресії російської федерації ММТД розвантажувалася переважно в логістичному хабі в Україні. В окремих випадках з метою оперативності забезпечення військ і військових частин постачання матеріально-технічних засобів здійснювалося безпосередньо від державного кордону до фронту повітряним або автомобільним транспортом. Облік такого майна здійснювався на підставі актів приймання-передачі майна військовими частинами.

З березня 2022 року всі вантажі з пункту пропуску спрямовуються безпосередньо до військових частин Сил логістики Збройних Сил України. За окремими видами номенклатури ММТД направляється до військових частин та логістичних центрів Повітряних Сил, Військово-Морських Сил Збройних Сил України тощо. На цих базах проводиться перевірка технічної справності, комплектності матеріальних засобів, які ставляться на облік, після цього вони передаються у військові частини. В усіх військових частинах командування веде кількісний та якісний облік ММТД.

Комісія проаналізувала, що на бухгалтерський облік ставляться ті майно і зброя, що мають аналоги у Збройних Силах України. Озброєння, що не має аналогів у Збройних Силах України, ставиться на кількісний облік, а у військових частинах утворюються комісії, які визначають орієнтовну вартість майна, що відображається в акті приймання-передачі.

Облік у Збройних Силах України ведеться по службах забезпечення відповідно до номенклатури. Свою номенклатуру мають Сили логістики Збройних Сил України – основні служби забезпечення, а також командування Сухопутних військ, Сил спеціальних операцій, Військово-Морських Сил, Повітряних Сил Збройних Сил України.

Комісія також відвідала логістичні центри, склади озброєння, щоб ознайомитися з процедурами транспортування та розподілу ММТД (зокрема озброєння, наданого міжнародними партнерами України) та впевнитися у цільовому використанні ММТД.

Щодо деяких аспектів розподілу та обліку ММТД та гуманітарної допомоги центральними органами виконавчої влади

З початком мобілізації та активного залучення підрозділів, передовсім тих, які перейшли в управління Міністерства оборони України та Збройних Сил України, формувалися листи потреб, які Міністерство внутрішніх справ України (далі – МВС України) розповсюджувало через Міністерство закордонних справ України, Офіс Президента України і безпосередньо через посольства, іноземні представництва.

До основних класифікаторів допомоги належить гуманітарна допомога, ММТД і механізм цивільного захисту.

Основними партнерами виступають Європейський Союз, Уряд Сполучених Штатів Америки (через агенції) та Посольство Сполучених Штатів Америки в Україні, Координатор проектів ОБСЄ в Україні, Агенції ООН в Україні (UNFPA, UNDP, UNOPS, IOM).

Щодо розподілу ММТД та гуманітарної допомоги по лінії механізму цивільного захисту варто зазначити, що одразу з територій країн-партнерів вантажі направлялися в ті військові частини або підрозділи, для яких вони були призначені.

Комісією встановлено, що кожний орган виконавчої влади звітує щодо обліку МВС України, у такий спосіб МВС України накопичує інформацію щодо кожного центрального органу виконавчої влади, за який період і в якій кількості отримано допомогу.

У свою чергу з метою підтримки Командування Сил логістики Збройних Сил України та інших сил оборони для координації логістики ММТД усіма видами транспорту, забезпечення найшвидшої доставки допомоги до

українського кордону та складів Командування Сил логістики Збройних Сил України залучено Міністерство інфраструктури України.

Національною гвардією України членам Комісії надано інформацію, що облік закріплення озброєння і військової техніки здійснюється відповідно до вимог постанов Кабінету Міністрів України, наказів МВС України і командувача Національної гвардії України по службах забезпечення у вартісних та кількісних показниках. Переміщення, приймання та передавання озброєння, військової техніки здійснюються на підставі рішення командувача Національної гвардії України за розпорядженнями Головного управління Національної гвардії України. Передавання до інших органів проводиться відповідно до постанов Кабінету Міністрів України. Списання озброєння, військової техніки здійснюється відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2000 року № 1225 "Про затвердження Положення про порядок обліку, зберігання, списання та використання військового майна у Збройних Силах" та наказів МВС України. Ремонт здійснюється силами і засобами ремонтних підрозділів Національної гвардії України та на державних підприємствах національної економіки за державними контрактами. Контроль за використанням та призначенням озброєння і військової техніки здійснюється під час роботи Комісії у військових частинах на місцях, у територіальних управліннях військовими частинами із складанням відповідних документів, актів, звітів тощо.

Державна прикордонна служба України встановила контроль за отриманням та використанням майна і технічних засобів визначеними реципієнтами. Ця робота здійснюється спільно з експертами міжнародних партнерів, які беруть участь в ознайомчих візитах до реципієнтів, у прийманні та передаванні обладнання та майна, а також підтримують комунікацію на всіх рівнях. Зокрема, здійснюється моніторинг використання майна ММТД, отриманого протягом першого півріччя 2022 року, відповідно до задекларованих цілей. Отримане майно обліковується та використовується за призначенням. Крім того, за результатами реалізації проектів ММТД до Кабінету Міністрів України направлено відповідні звіти.

Отримання та облік майна ММТД Державною службою з надзвичайних ситуацій України здійснюються відповідно до методичних рекомендацій "Питання отримання, обліку та звітності благодійної допомоги", затверджених наказом Державної служби з надзвичайних ситуацій України. Відповідні методичні рекомендації розроблені згідно з Бюджетним кодексом України, законами України "Про гуманітарну допомогу", "Про благодійну допомогу" та іншими нормативно-правовими актами.

Робота органів та підрозділів Національної поліції України, пов'язана з отриманням міжнародної технічної допомоги, регламентується Постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 року № 153 "Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги". Комісії стало відомо, що на період дії в Україні воєнного

стану спрощено процедуру з отримання міжнародної технічної допомоги шляхом делегування керівникам структурних підрозділів та головних управлінь Національної поліції України повноважень з визначення переліків необхідного майна, тобто потреб, а також забезпечення і затвердження змін до кошторису із спецфонду та відображення в бухгалтерському обліку. Члени Комісії ознайомилися з електронною системою координації та моніторингу проектів міжнародної технічної допомоги, запровадженою Національною поліцією України, за допомогою якої, за словами представників, можливе узагальнення всієї наявної інформації щодо міжнародної технічної допомоги: кількість проектів, кількість партнерів, кількість реципієнтів. Здійснення загальної координації всіх проектів, постійний аналіз, моніторинг стану реалізації всіх проектів від етапу ініціалізації до завершення.

Висновки та рекомендації Комісії

За результатами діяльності Комісія:

- проаналізувала інформацію щодо логістики, розподілу, обліку, моніторингу та використання озброєння і військової техніки в рамках ММТД;

- здійснила аналіз законодавчої бази та повноважень центральних органів виконавчої влади, Генерального штабу Збройних Сил України, Сил логістики Збройних Сил України щодо здійснення логістики, розподілу та обліку ММТД;

- здійснила поїздки до логістичних хабів за межами та на території України, де ознайомила з процесами отримання та розподілу ММТД;

- провела зустрічі з представниками країн-партнерів, які засвідчили про ефективне здійснення контролю за використанням ММТД Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями, які створені відповідно до законодавства, центральними органами виконавчої влади та Комісією як органом парламентського контролю;

- здійснила перевірку інформації, яка оприлюднюється в засобах масової інформації, щодо контрабанди, захоплення та неналежного використання наданої країнами-партнерами зброї. Так, Комісією надіслано звернення, проведено закриті засідання з представниками сектору оборони і безпеки, на яких було заслухано роз'яснення та надано обґрунтування. За наслідками розгляду Комісією не було виявлено жодних доказів, які могли б підтвердити таку інформацію.

Представники міжнародних партнерів не виявили порушень щодо використання наданої ММТД, а також високо оцінили рівень організації заходів щодо контролю надходження, обліку та використання ММТД.

Комісія рекомендує:

- посилити співпрацю з міжнародними партнерами з метою забезпечення прозорості та законності процесу використання наданої міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану;
- прискорити запровадження програм та інформаційних систем з метою автоматизації логістики у Збройних Силах України, що сприятиме встановленню високого ступеня довіри у міжнародних партнерів;
- розглянути можливість розроблення механізму оцінки вартості деяких засобів ММТД, особливо тих, які постачаються як запчастини, та напрацювання механізму розподілу отриманої ММТД;
- продовжити здійснення парламентського контролю за використанням ММТД шляхом утворення нової Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України у тому самому складі із представників депутатських фракцій та груп відповідно до законів України "Про Регламент Верховної Ради України" і "Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України".